

SVETOVÝ DEŇ VODY

22. marec 2022

Svetový deň vody je každoročne využívaný na zvyšovanie povedomia a informovanie verejnosti o vode a tiež na mobilizáciu pre riešenie aktuálnych závažných problémov, ktoré priamo súvisia s vodou. Svetový deň vody vyhlásilo Valné zhromaždenie OSN na svojom 47. zasadnutí v decembri 1992 v Rio de Janeiro. Jeho cieľom je upriamiť pozornosť svetovej verejnosti na vodu, ktorá je pre život na Zemi nenahraditeľná a ovplyvňuje všetky jeho sféry. Zameriava sa najmä na zdôraznenie dôležitosti zabezpečenia dostatku zdravotne bezpečnej pitnej vody pre každého obyvateľa na Zemi a racionálne hospodárenie s jej zdrojmi.

Členské štáty OSN boli vyzvané, aby v tento deň vyvíjali aktivity, organizovali semináre, prednášky, výstavy, diskusné fóra a publikovali informačné materiály s problematikou zachovania a rozvoja vodných zdrojov. Od roku 1993 si Svetový deň vody pripomíname aj u nás vždy s novou aktuálnou témou o problematike vody.

Týmto spôsobom je možné každoročne sa zaoberať problémami týkajúcimi sa zásobovania pitnou vodou, zvýšiť povedomie verejnosti o dôležitosti zachovania a ochrany zdrojov vody a pitnej vody, zvýšiť účasť a spoluprácu vlád, medzinárodných agentúr, mimovládnych organizácií a súkromného sektora na mobilizácii pre riešenie aktuálnych a závažných problémov, ktoré priamo súvisia s vodou.

Témou tohtoročného Svetového dňa vody je

Podzemná voda

Cieľom tohtoročnej kampane je vysvetliť životne dôležitú úlohu podzemnej vody vo vodných a sanitačných systémoch, poľnohospodárstve, priemysle, ekosystémoch a adaptácii na zmenu klímy.

Čo je podzemná voda?

Podzemná voda je voda nachádzajúca sa pod zemou vo vodonosných vrstvách, ako sú geologické formácie skál, piesku a štrku, ktoré zadržiavajú značné množstvo vody. Iba menšia časť podzemnej vody pochádza z vnútra Zeme, väčšina pochádza z povrchu, kde sa vsakuje (infiltruje) do zeme cez póry hornín, alebo cez pukliny, trhliny a skalné dutiny.

Prečo je podzemná voda dôležitá?

Takmer všetka tekutá sladká voda na svete je podzemná voda (98 %), ktorú na povrch čerpáme pomocou čerpadiel a studní. Bez podzemnej vody by život nebol možný. Väčšina suchých oblastí sveta úplne od nej závisí a veľká časť podzemnej vody je voda, ktorú používame na pitie, sanitáciu, výrobu potravín a priemyselné procesy. Podzemná voda je tiež mimoriadne dôležitá pre zdravé fungovanie ekosystémov, ako sú mokrade a rieky.

Kvalita a znečistenie podzemných vôd?

Potenciálnymi hrozbami pre kvalitu podzemných vôd sú prirodzená kontaminácia a zdroje kontaminantov z využívania pôdy a iných ľudských činností (antropogénna kontaminácia). Prirodzene sa vyskytujúce znečistenie podzemných vôd arzénom postihuje milióny ľudí na všetkých kontinentoch. Na druhej strane antropogénna kontaminácia je zapríčinená intenzifikáciou poľnohospodárstva, urbanizáciou, rastom populácie a zmenou klímy, pričom sú dusičnany najčastejším kontaminantom podzemných vôd. Sanácia znečistenej podzemnej vody je často dlhý a náročný proces, čo v konečnom dôsledku zvyšuje náklady na jej spracovanie, niekedy dokonca znemožňuje jej využitie.

Prečo by sme sa mali starať o podzemné vody?

Využívanie podzemnej vody za posledných 50 rokov výrazne stúplo. Rast populácie, rýchla urbanizácia a ekonomický rozvoj sú len niektoré z faktorov, ktoré spôsobujú zvýšený dopyt po vode. Nadmerné využívanie podzemnej vody, ktoré môže spôsobiť vyčerpanie zdrojov znamená, že sa podzemná voda čerpá vo väčšom množstve, ako sa vodonosné vrstvy dopĺňujú infiltrujúcim sa dažďom a snehom. Z uvedených dôvodov je potrebné pravidelne monitorovať kvalitu podzemnej vody a zodpovednejšie tento neviditeľný zdroj využívať.

Cieľom Svetového dňa vody je každoročne upozorňovať na stav vôd vo svete, a aktuálne upozorniť aj na udržateľné riadenie zdrojov nielen pitnej, ale aj odpadovej vody a zvýraznenie významu vody pre ľudstvo.

Svetový deň vody je vhodnou príležitosťou na informovanie a osvetu verejnosti v tejto oblasti.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši ponúka

**dňa 22.3.2022 v čase od 09.00 do 14.00 hod. konzultačné služby
(2. poschodie č. dv. 31, 32)**

Občania majú možnosť v tento deň využiť skúsenosti odborných pracovníkov úradu, zamerané na otázky týkajúce sa kvality pitnej vody v okresoch Lipt. Mikuláš a Ružomberok, ukazovateľov kvality pitnej vody, zdravotného významu pitnej vody, rozsahu, početnosti a kritériách kontroly kvality pitnej vody, problematiky individuálneho a hromadného zásobovania pitnou vodou, ochrany zdrojov pitnej vody.

Záujemcom o problematiku zásobovania pitnou vodou z vlastných vodných zdrojov budú poskytnuté informačné brožúrky **Zdravá pitná voda z vlastnej studne a Význam obsahu stopových látok v pitnej vode pre zdravie človeka, ktoré vydal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava.**

Zdroje údajov: <https://www.worldwaterday.org/>, <https://www.unwater.org/world-water-day-2022-groundwater/>; Vypracoval: Ing. Darko Babjak, ÚVZ SR

Ak máte záujem o ďalšie informácie o Svetovom dni vody, odporúčame využiť voľne dostupné a využiteľné materiály na <http://www.worldwaterday.org/>.

MUDr. Ivan Hudák, ved. oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia

